

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди
№ MO 3-113
201 7 йил

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта
махсус таълим вазирининг
201 7 йил 14 август даги
113 - сонли буйруғи билан
тасдиқланган

“Педиатрия”

йўналиши бўйича олий таълим муассасалари педагог кадрларини
кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг ўқув дастури

Тошкент – 2017

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг маљакасини оширишни таъкил этиш бош илмий - методик маркази

ТОШКЕНТ ТИББИЁТ АКАДЕМИЯСИ ХУЗУРИДАГИ ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЎЛАКАСINI ОШИРИШ ТАРМОҚ МАРКАЗИ

Қайта тайёрлаш ва маљака ошириш курсининг ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хўнор таълими бўлашчилари бўйича ўқув-ўқувбўй бағлашчилар факультети Мусофирхониянинг келгилсининг 2014 йил 18 август даги 49 - сонли бағлиномаси билан тасдиқланган.

- Тузувчилар:**
- “Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида қамқил ривож ва таълим-тарбия маљадалари” модули: с.ф.д. проф. И.Эргашев, ф.ф.д. проф. М.М.Қаҳарова.
  - “Таълим-тарбия жараёنларини таъкил этишининг қонунчилик нормалари” модули: то.ф.д. доц. В.Тошпадиев, то.ф.д. доц. О.Х.Нарзуллаев.
  - “Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетенция” модули: п.ф.д. проф. Н.А.Муслимова, п.ф.д. М.Т.Мирзошарифова, ўқитувчилар Н.А.Сулҳаматова, Қ.Рисқуллова.
  - “Диетрон педагогика асослари ва педагогик шакли, касбий ахборот маълумотини дойиқлашти” модули: ф.м.ф.д. доц. Х.Холматов, катта ўқитувчилар В.Хамидов, М.Файзлиева, ўқитувчилар Т.Шаймардонов, А.Обидов.
  - “Амалий хорижий тил” модули: катта ўқитувчилар, У.Г.Турсунбаева, Ф.Бойсаринова; Ўзбекистондаги Бригантия Конференциясининг стажер мутахассислари.
  - “Олий таълим жараёнини бошқаришда тизимли тахли ва қарорлар қабул қилиш технологиялари” модули: ф.ф.д. проф. Р.Сафаров, п.ф.д. Х.М.Давидов, ф.м.ф.д. доц. А.З.Каримов.
  - Махсус фанлар бўйича: Хорижий эксперт. Хан Док Чонг (Жанубий Корея)
  - Ишчи гуруҳ: Ш.А.Боймуродов, У.Б.Барқанов, Н.М.Нурилласева, т.ф.д. проф. Х.С.Шайхона, т.ф.д. доц. Т.С.Датмонова, т.ф.д. доц. З.Ф.Умарова.
- Тақризчилар:** Хорижий эксперт. Ким Доли Суе (Жанубий Корея)
т.ф.д. проф. М.Ш.Хакимов

Ўқув дастури Тошкент табиёт академиясининг Конференция қарори билан таъкил қилинган (2014 йил 18 август даги 49 - сонли бағлинома).

Қирини

Дастур Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги “Олий таълим мутассасдаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва маљакасини ошириш тизимини янада тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сонли, 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасининг янада ривожлантириш бўйича Харакатлар стратегиясининг тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли Фармонлари, шунингдек 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимининг янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПК-2909-сонли қароридан белгиланган ўстаивор вазифалар мазмунидан келиб чиққан ҳолда тузилган бўлиб, у замонвий талаблар асосида қайта тайёрлаш ва маљака ошириш жараёнларининг мазмунини тақомиллаштириш ҳамда олий таълим мутассасдалари педагог кадрларининг касбий компетенциясини муқтазам ошириб боришнинг мақсад қилади.

Дастур мазмунини олий таълимнинг норматив-ҳуқуқий асослари ва қонунчилик нормалари, илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат, таълим жараёнларида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш, амалий хорижий тил, тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш асослари, махсус фанлар негизида илмий ва амалий талқиқотлар, технологиялик тараққиёт ва ўқув жараёнининг таъкил этишининг замонвий услублари бўйича сўнги нотужлар, педагогикнинг касбий компетенциясини ва креативлигини, глобал Интернет тармоти, мулътимедиа тизимлари ва масофадан ўқитиш усулларини ўрлаштириш бўйича янги билим, кўникма ва маљакаларини шакллантиришнинг назарда тутлади.

Дастур доирасида берилган мавзулар таълим соҳаси бўйича педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва маљакасини ошириш мазмунини, сифатини ва уларнинг тайёрларининг қўйилган улуғвий маљака талаблари ва ўқув режалари асосида шакллантирилган бўлиб, бу орқали олий таълим мутассасдалари педагог кадрларининг соҳага оид замонвий таълим ва инновация технологиялари, илгор хорижий тажрибалардан самарали фойдаланиш, ахборот-коммуникация технологияларини ўқув жараёнига кенг татбиқ этиш, чет тилларининг интенсив ўрлаштириш даражасини ошириш ҳисобита уларнинг касб маҳоратининг, илмий фаолиятининг муқтазам қўқалтириш, олий таълим мутассасдаларида ўқув-тарбия жараёнларининг таъкил этиш ва бошқаришнинг тизимли тахлил қилиш, шунингдек, педагогик вазиятларда оптимал қарорлар қабул қилиш билан боғлиқ компетенцияларга эга бўлишлари таъминланади.

Қайта тайёрлаш ва маљака ошириш йўналишининг ўзига хос хусусиятлари ҳамда долтарб масаладаридан келиб чиққан ҳолда дастурда тингловчиларнинг махсус фанлар доирасидаги билим, кўникма, маљака

Хамда компетенцияларга кўйиладиган талаблар тақомиллаштирилиши мумкин.

Кайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув дастури кўйилган модуллар мазмунини ўз ичига камраб олади:

I. Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асрларда жамият ривожига ва таълим-тарбия масалалари.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг қонунийлик нормалари.

II. Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

2.1. Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетентлик.

2.2. Педагогрия фанини ўқитишдаги илгор хорижий тажрибалар.

III. Таълим жараёнида ахборот-коммуникацион технологияларни қўлдан

3.1. Электрон педагогика ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини дойроҳалаш.

3.2. Тиббиётда ахборот технологияларини қўлдан.

IV. Амалий хорижий тил

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсив усуллари.

V. Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Олий таълим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

5.2. Дарсилларга асосланган тиббиётнинг қўлланилиши.

VI. Махсус фанлар

6.1. Педагогрияда замонавий диагностика усуллари.

6.2. Даволашда юқори технологияларни қўлдан.

6.3. Педагогрияда профилактиканинг ўрни.

VII. Педагогик амалиёт

VIII. Малакавий аттестация

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муассасалари педагог кадрларни кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг мақсади педагог кадрларнинг ўқув-тарбиявий жараёнларини юқоқ илмий-методик даражада таъминлашлари учун зарур бўладиган касбий билим, кўникма ва малакаларини мунтазам

янгилаш, малака талаблари, ўқув режа ва дастурлари асосида уларнинг касбий компетентлиги ва педагогик маҳоратини доимий ривожланишини таъминлашдан иборат.

Курснинг вазифаларига қўйилганлар кирди:

-“Педагогрия” йўналишида педагог кадрларнинг касбий билим, кўникма, малакаларини ўзлуксиз янгилаш ва ривожлантириш;

-замонавий талабларга мос ҳолда олий таълимнинг сифатини таъминлаш учун зарур бўлган педагогларнинг касбий компетентлик даражасини ошириш;

-педагог кадрлар томонидан замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва хорижий тилларни самарали ўзлаштирилишини таъминлаш;

-махсус фанлар соҳасидаги ўқитишнинг инновацион технологиялари ва илгор хорижий тажрибаларни ўзлаштириш;

-“Педагогрия” йўналишида ўқув жараёнини фан ва ишлаб чиқариш билан самарали интеграциясини таъминлашга қаратилган фаоллиятни ташкил этиш.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакалари ҳамда компетентлигига қўйиладиган талаблар:

“Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари”, “Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат”, “Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўлдан”, “Амалий хорижий тил”, “Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари” модуллари бўйича тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар тегишли таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёрлиги ҳамда компетентлигига қўйиладиган умумий малака талаблари билан белгиланади.

Махсус фанлар бўйича тингловчилар қуйидаги янги билим, кўникма, малака ҳамда компетенцияларга эга бўлишлари талаб этилади:

Тингловчин:

-педагогрия соҳасида эришилган сўнгги ютуқларни ва илмий адабиётларни;

-педагогрия соҳасида республикамизда ва хорижда олиб борилаётган илмий-таълиқотларни ва уларнинг натижаларини;

-педагогрия соҳасида қўлланиладиган замонавий ускуналарни;

-педагогрия соҳасида талқин бўлган касалликларни;

-педагогрияда қўлланиладиган замонавий диагностика ва даволаш усуллари;

-педагогрия соҳасидаги замонавий даволаш усулларини билиши керак.

Тингловчин:

-педагогрия соҳасидаги касалликларга ташхис қўйишнинг замонавий усуллари билан фойдаланиш;

- болаларда учрайдиган шойлинич холатлардаги касалларга тез ёрдам кўрсатиш;
- касалликларнинг кечич босқичлари ҳақида тўғри ҳулоса чиқариш;
- педиатрия соҳасидаги даволаш стандартларидан самарали фойдаланиш;
- болалар касалликларини даволашда ингегрирланган усулдан фойдаланиш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- педиатрия соҳасида учрайдиган касалликлар диагностикасида илгор хоризқий тажрибаларни амалиётта татбиқ этиш;
- неонатология соҳасидаги касалликларни даволашдаги инновациялардан фойдаланиш;
- болалар билан ишлашда уларнинг ёш хусусиятларини инобатга олиш;
- болалар хирургияси соҳасидаги касалликларни даволашнинг замонавий усулларидан фойдаланиш;
- замонавий диагностика ва даволаш стандартларини амалиётда татбиқ этиш **маалакаларига** эга бўлиши зарур.

Тингловчи:

- педиатрия фанларини ўқишда аудиторияни назорат қилиш ва бошқариш;
- болаларни парвартиш қилдиш қондаларига риоя қилган ҳолда амалиёт ўтказиш;
- паллиатив операцияларни қилдишда янги диагностика усуллардан фойдаланиш;
- ноинвазив уродинамик текширувларни самарали ўтказиш;
- педиатрия соҳасида касалликларнинг олдини олишнинг замонавий усулларини амалиётта татбиқ этиш **компетенцияларига** эга бўлиши лозим.

Курс ҳақми

Кайта тайёрлаш ва маалака ошириш курси 288 соатни ташқил этади. Ўқув юклаваси ҳафтага 36 соат этиб белгиланган. Кайта тайёрлаш ва маалака ошириш йўналиши бўйича таълим дастурларини тўлиқ ўзлаштирган ва Аттестациядан муваффақиятли ўтган курс тингловчиларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сон Фармони 3-иловаси билан таъликланган давлат намунасидаги маалака аттестати берилди.

“Педиатрия” йўналиши бўйича кайта тайёрлаш ва маалака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг мазмуни

1. Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим-тарбия масалалари.

Мустақил демократик тарвақиёт ва жамият ривожини, Ўзбекистон Республикаси Биринчи Президенти И.А.Каримов асарларида жамият ривожига доир янги назарий-концептуал гоялар, Мамлакатимизда

демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев демократик ислохотларни изчил давом эттириш тўғрисида. Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатларини химоя қилиш – давлат сиёсатини устувор йўналиши. Халқ қабулҳоналари ва виртуал марказларининг ташқил этилиши. Халқ давлат идоралари учун эмас, давлат идоралари халқ учун ишлашининг зарурлиги. Танқидий таҳлил, катъий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик раҳбар фаолиятининг асоси эканлиги. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг ишлаб чиқиши, унинг устувор йўналишлари. Ўзбекистон иқтимоий ҳаётида амалга ошириляётган туб демократик ўзгаришлар. Таълим соҳасидаги ислохотлар, модернизациялаш ва ингегрициялаш жараёнлари. Жамиятдаги ўзгаришларда ёшларнинг иштироки. Ўзбекистон ёшлар иттифокининг ташқил этилиши ва унинг аҳамияти.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташқил этишнинг қонунийлик нормалари.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тушунчаси ва турлари. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва амалга қиритиш тартиби. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. “Таълим тўғрисида”ги Қонун. Қадрлар тайёрлаш миллий дастури. Қадрлар тайёрлаш миллий дастурининг босқичлари ва асосий йўналишлари.

Коррупцияга қарши курашнинг қонуний асослари ва унинг олдини олишнинг омиллари. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қондаларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2752-сонли қарорининг мазмун-моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог қадрларини кайта тайёрлаш ва маалакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сон Фармони, 2016 йил 30 ноябрдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог қадрларини кайта тайёрлаш ва маалакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сон Фармонига ўзгартириш ва қўшимча қиритиш тўғрисида”ги ПФ-4860-сонли Фармони, 2017 йил 27 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 27 февралдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог қадрларини кайта тайёрлаш ва уларнинг маалакасини ошириш курслари тўғрисидаги Низомга ўзгартириш ва қўшимчалар қиритиш ҳақида”ги 103-сонли қарори, 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори, 2017

йил 16 февралдаги “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-4958-сонли қарори,

2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори маънавий мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПК-1533-сон қарори,

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 5 январдаги “Ўзбекистон таълим тизими учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тўғрисида”ги 5-сон Қарори, 1998 йил 5 январдаги “Ўзбекистон таълим тизимини дарсинлар ва ўқув адабиётлари билан таъминлашни такомиллаштириш тўғрисида”ги 4-сон Қарори, 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сон Қарори, 2006 йил 10 февралдаги “Олий таълим муассасаларига педагогларни танлов асосида ишлаб қабул қилиш тартиби тўғрисида”ги Низомни тасдиқлаш ҳуқуқидаги 20-сонли Қарори, 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг маънавий охириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори, 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сонли қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар қилиш ҳақида”ги 3-сонли Қарори, 2015 йил 20 августдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг маънавий охириш тизимини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 242-сонли қарори, 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”ги 36-сонли қарори, 2016 йил 2 майдаги “Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар қилиш ҳақида”ги 136-сонли қарори ва бошқалар.

Давлат таълим стандартлари, ўқув режалари ва фан дастурлари тушунчаси ва уларга қўйилган талаблар. “Олий таълим муассасаларида талабалар билиминини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида”ги Низом. “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари талабаларининг маънавий амалиёт тўғрисида”ги Низом. “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари биттирувчиларининг яқиний давлат аттестацияси тўғрисида”ги Низом. Олий таълим муассасаларида мустақил таълимни ташкил этиш тартиби тўғрисида”ги Низом. “Магистратура тўғрисида”ги Низом. “Оник лекцияларни ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисида”ги Низом ва бошқа меъриий ҳужжатлар.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил 2 майдаги “Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар қилиш ҳақида”ги 136-сонли буйруғи, 2017 йил 1 мартдаги «Янги ўқув услубий маъмуларини тайёрлаш бўйича услубий кўрсатмани тасвир этиш тўғрисида»ги 107-сонли буйруғи, 2017 йил 13 мартдаги «Олий

таълим муассасалари кафедрлари Кенгашларини ташкил этиш тўғрисида»ги 138-сонли буйруғи, 2015 йил 7 апрелдаги “Олий таълим муассасалари талабалари республика фан олимпиадаси тўғрисидаги 123-сонли буйруғи, 2017 йил 24 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантиришнинг чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги Қарорини ижроси тўғрисидаги 244-сонли буйруғи, 2017 йил 26 майдаги “Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 20 майдаги 304-сонли Қарори ижроси тўғрисида”ги 342-сонли буйруғи.

II. Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

2.1. Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетенциялик.

Инновацион таълим технологияларининг моҳияти, турлари ва назарий асослари. Инновацион жараёнларнинг кечиб босқичлари.

Олий таълим муассасаларида ўқув жараёнини ташкил этишнинг инновацион шакл, метод ва воситалари.

Шахса йўналтирилган таълим технологияларининг мазмуни, йўналдишлари. Таълим олувчиларнинг билиш фаоллигини ошириш ва мустақил таълимни ташкил этиш асосидаги инновацион таълим технологиялари: амалий ўйинлар, муаммоли ўқитиш, интерфаол таълим, модуль-кредит тизими, case study (кейс стади), маҳорат дарслари, асинхрон методлардан ўқув-тарбия жараёнида фойдаланиш. Ўқув дойирхаларини ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ этиш.

Педагог касбий компетенциясининг тўзиллиши ва мазмуни. Педагог психологик, методик, информацион, креатив, инновацион компетенция мазмуни-моҳияти. Педагогик маҳорат асослари ва таркибий қисмлари. Ўқитувчининг коммуникатив компетенцияси, педагогик жараёнда мулоқот услубларини тўғри танлаш ва улардан самарали фойдаланиш. Педагогик деонтология. Аутигорияда шахсларро муносабатларни самарали ташкил этиш ва гуруҳини оқтинал бошқариш. Педагогик низоларни самарали ҳал этиш йўллари. Замонавий педагог имиджи ҳамда ўқитувчининг ўз-ўзини касбий ва шахсий такомиллаштириб бориши.

Креативлик-педагогик ижодкорлигининг асоси сифатида. Олий таълим педагог кадрларининг креатив потенциални тушуниш ва моҳияти. Педагогларда креатив компетенцияни шакллантиришнинг зарурий шарт-шароитлари, моделлари. Касбий фаолиятда позитив-фаол мотивация ва педагог кадрларининг креатив потенциалини баҳолаш мезонлари.

2.2. Педагогик фаолиятни ўқитишдаги илгор хорижий тажрибалар

Таълим ва тарбия жараёнларини ташкил этишда хорижий тажрибалар, Ривожланган Европа давлатлари (Германия, Англия), Оснэ мамлакатлари

(Япония, Жанубий Корея) ва Америка Қушма штатлари каби давлатларнинг ўқув, ўқув-ўқувий, илмий-тадқиқот жараёнларини ташкил этиш ва амалда қўллаш бўйича тажрибаларини таълим тизимига таъбиқ этилиши.

Ўқув жараёнининг норматив-ҳуқуқий асослари (таълим стандартлари, ўқув режа, фан дастури ва локал ҳужжатлар) бўйича хорижий тажрибалар ва уларнинг киёбий таҳлили. Таълим хизматларини кўрсатиш бўйича дунё бозори ва хорижий тажрибалар. Педагогика фанини ўқитишнинг назарий масалалари. Педагогика фанини ривожланишига йилларда ҳисса қўшган соҳанинг етук олимлари ва улар томонидан яратилган илмий назариялар. Илмий мақолалар, кашфиётлар натижаси, педагогика соҳаси бўйича нашр этилган сўнги ўқув ва илмий адабиётлар таҳлили. Педагогика фанининг жорий ҳолати ва истиқболдаги вазифалари.

Педагогика фанларининг долзарб масалалари. Педагогика фанларида инновацияларни қўллаш истиқболлари, педагогика фани ютуқлари, шифокорларни замонавий талабларга жавоб бера оладиган педагогика фанининг вазифалари ва педагогика фанининг дунё миқёсида ҳар томонлама ривожланган моҳиятини мақсимад даражада етказиш. Болалар орасида кенг тарқалган касалликлар ҳақидаги маълумотларни ўқув жараёнига жорий қилиш. Уларни ўқитишнинг янги интерактив усуллари (кейс технологиялари, кичик гурӯҳларда ишлаш, йўналтирувчи матн, лойиҳа методлари ва ҳ.) билан танишиш.

III. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш

3.1. Электрон педагогика асослари ва педагогикнинг шахсий, касбий ахборот майдонини лойиҳалаш.

Замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва улардан таълим жараёнида фойдаланиш имкониятлари.

Педагогика фаолиятда амалий дастурий воситалардан фойдаланиш. Microsoft Office пакетининг замонавий версиялари таснифи. Microsoft Office пакет дастурларида (MS Word, MS Excel, MS Power Point ва б.) ўқув-методик материалларини яратиш усуллари.

Web 2.0/3.0 технологиялари. Педагогика дастурий воситалар. Муаллифлик дастурлари (Spring Free, Articulate ва Бошқ.) ва улардан фойдаланган ҳолда мультимедиа электрон ўқув ресурсларини яратиш.

Компьютер тармоқлари. Интернет технологиялари харақтеристикаси. Интернет тармоқининг асосий хизматлари ва унда мулоқот турлари. Интернет ресурсларидан таълимда фойдаланиш. Zivonets таълим портали. Google асбоб ускуналари ва хизматлари (сервислар)дан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнини ва ахборот таълим майдонини лойиҳалаш. Электрон портфолио ва унда ишлаш технологиялари.

Масофавий таълим ва уни ташкил этиш асослари. Moodle масофавий таълимни бошқариш тизимида ўқув ресурсларини яратиш ва жойлаштириш.

Ахборотта таҳлиллар. Ахборотни химоялашнинг замонавий восита ва усуллари. Идентификация ва аутентификация жараёнлари.

3.2. Тибобий ахборот технологияларини қўллаш.

Тибобий ахборот технологиялари ҳақида тушуنча. Ахборот технологиялари воситаларини тибобий қўлланилиши. Тибобий ахборот технологиялари, ахборот тизимини бошқариш, ахборот тизимининг функционал ташкил этилиши. Тибобий маълумотлар узатиш тизимини ташкил этиш ва уларнинг афзалликлари. Замонавий ахборот технологияларини тибобий жараёнларга қўллаш натижасида иш фаолиятини сифатини ошириш ва автоматлаштириш. Тибобий текширув жараёнларида олинган натижаларни ахборот технологиялари ёрдамида қайта ишлаш, статистик анализ қилиш, 2D, 3D график усулда тасвирлаш ва улар асосида маълумотлар базасини яратиш, хавфсизлигини таъминлаш. Яратилган маълумотлар базасидан тибобийнинг барча соҳасидаги ҳодимларнинг ягона локал тармоқда шахсий логин парол орқали маълумотлардан фойдаланишни ташкил этиш. Ахборот технологияларини қўлланган ҳолда тибобий соҳасида аҳолига интерактив хизматлар кўрсатиш. Тибобий соҳасида олинган маълумотлар базасини ахборот технологиялар ёрдамида таълим тизимига интеграция қилиш.

IV. Амалий хорижий тил

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсив усуллари.

Хорижий тилни ўқитиш ва ўрганишдаги ислохотлар. Тил бўйича Европа стандарти ва унинг таълими. Тил алоқа (коммуникация) воситаси сифатида ва тилга оид билим ва кўникмаларни шакллантириш усуллари. Тилни ўрганишда муваффақиятга эришиш шарт-шароитлари: касбий интерактив мулоқот муҳити, мулоқот клубларини ташкил этиш, ўзининг тил кўникмалари даражасини баҳолаш ва бошқ. Хорижий тилни ўрганишда грамматиканинг аҳамияти (Грамматика ва лексика-В1-В2 оралиғида). Тил ўрганишда ўқитувчи ва ўргатувчиларнинг роли. Тил ўрганиш учун зарур ўқув-аудио, методик ва онлайн ресурслар. Тилни ўрганиладиган мамлакат маданиятининг билишининг аҳамияти. Маданиятлараро мулоқот компетенцияси (Ўзбек ва хорижий тилда сўзлашувчи халқлар маданияти, урф-одатлари, анъаналари ҳақида чет тилида гапира олиш).

Мулоқот мавзудари: кундалик ҳаётта оид (шахсий маълумот, оидла ҳақида маълумот, бун вактни ўтказиш ва ҳоказо) ижтимоий ҳаётта доир, таълимда ва касбга йўналтирилган мавзулар.

Мутахассисликка оид маълумотни ўқитиш, уларни тушуна олиш, отаки баён эта олиш. Ўз фани бўйича ўқув жараёнини ташкил этишда соҳата оид хорижий тилдаги атамалардан фойдаланиш.

У. Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Олий таълим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

Тизимли таҳлил назарияси фандаро назария сифатида. Тизим ва тизимнинг белгилари. Тизимлар классификацияси. Тизим структураси. Тизимли

таҳлилнинг мақсади ва вазифалари. Тизimli синтез. Педагогик фаолиятда тизimli тахлил. Педагогик тизим ва унинг тузулиши. Педагогик вазифаларнинг тизimli тахлилни амалга ошириш. Тизimli тахлилни амалга оширишнинг асосий босқичлари. Тизimli тахлилни амалга ошириш моделлари. Тизimli тахлилни амалга ошириш методлари.

Қарор тушунчаси ва унинг асосий вазифалари. Қарор турлари ва уни қабул қилиш усуллари. Қарорларга қўйиладиган асосий талаблар.

Қарор вариантларини тайёрлаш технологияси. Қарор қабул қилиш жараёни ва педагог шахси. Қарорларни қабул қилиш жараёнига таъсир кўрсатувчи асосий омиллар. Педагогик жараёни бошқаришда қарорларнинг ўрни. Қарор натижаларини баҳолашнинг эксперти ва прогностика методлари. Қарорлар самарадорлигини баҳолаш мезонлари. Қабул қилинган қарорлар ижросини таъминлаш механизми. Педагогик фаолиятда қарор қабул қилиш технологияси. Қарорлар ижросининг назорати.

5.2. Далилларга асосланган тибобётнинг қўлланилиши.

Педагогика йўналишлари фанига далилларга асосланган тибобётнинг мезонларини киритиш. Рандамизацияланган тадқиқотларнинг тизimli кўрик базасини яратиш. Педагогика йўналишида илмий тадқиқот ишларини бақариш учун халқаро стандарт асосида рандамизацияланган натижалардан фойдаланиш. Далилларга асосланган тибобёт педиатрик касалликлардан даволашда илмий асосланган индивидуал ёндашуви таъминлайди. Далилларга асосланган тибобёт асосида педиатрик касалликларни таххислаш, олдин олши ва даволашнинг клиник текширишларнинг самарадорлиги ва хавфсизлигини аниқлаш.

VI. Махсус фанлар

6.1. Педагогикада замонавий диагностика усуллари.

Педагогикада замонавий диагностика усуллардан фойдаланиш истиқболлари. Диагностика стандартлар. Скрининг маркази билан танишиш. Педагогика фанларининг тараккиёт йўналишларида касалликларни эрта таххислашда компьютер, УТТ ва бошқа замонавий технологиялардан фойдаланиш ва амалиётда қўллаш. Хозирги вақтда дунё тибобётида амалиётга киритилаётган янгиликлар, уларнинг афзаллик томонлари, бошлар касалликларининг келиб чиқиши, келишига янгича ёндашишлар, педиатрия йўналишида замонавий инновацион ўзгаришлар.

6.2. Даволашда юқори технологияларни қўллаш.

Педагогикада замонавий даволаш стандартлари. Бошлар касалликларини интeгpацияланган усулда олиб бoриш. Бугунги кунда ривожланган мамлакатларда ва Ўзбекистонда ривож топаётган даволаш усуллари билан яқиндан танишиш.

6.3. Педагогикада профиллактиканинг ўрни.

Педиатрик фанларда касалликларнинг соғал-демографик муаммолари, уларнинг ечимлари ва профиллактика йўллари. Хозирги вақтда кенг тарқалган педиатрик касалликларни, ижтимоий муammo хисобланган касалликларни барақат аниқлаш ва олдини олиш муаммоларини ўрганиш. Соғлом ва барақамол авлодни тарбиялаш, аҳоли репродуктив саломатлигини мустахкамлаш, соғлом турмуш тарзини янада шакллантириш.

VII. Педагогик амалиёт

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсларида педагогик амалиёт очик маърузалар ва амалий машғулотлар ўтказиш, ўтилган дарсларнинг мухокама қилиниши ва танқидий тахлил этилишига асосланган ҳолда амалга оширилади.

Педагогик амалиёт қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналишлари ва мутахассисликларининг ўзига хослигидан келиб чиққан ҳолда олиқ тавлим муассасаларининг тегишли профилъ кафедраларида ташкил этилади.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларда тингловчилар ўқув модуллари доирасидаги ижодий топириқлар, кейслар, ўқув лойиҳалари, технология жараёнлар билан боғлиқ вазиятлар масалалар асосида амалий ишларни бақарайдилар.

Амалий машғулотлар замонавий тавлим усулбллари ва инновацион технологияларга асосланган ҳолда ўтказилади. Бундан ташқари, муस्ताкли ҳолда ўқув ва илмий адабиётлардан, электрон ресурслардан, тарқатма материаллардан фойдаланиш тавсия этилади.

Муставкал тавлимни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Муставкал тавлим тегишли ўқув модулн бўйича ишлаб чиқилган топириқлар асосида ташкил этилади ва унинг натижасида тингловчилар битирув ниш (лойиҳа ниш) ни тайёрлайди.

Битирув ниш (лойиҳа ниш) талаблари доирасида ҳар бир тингловчи ўзи дарс бeрeтган фани бўйича электрон ўқув модулларининг тақдиротиини тайёрлайди.

Электрон ўқув модулларининг тақдироти куйидаги таркибий қисмлардан иборат бўлади:

- Кейслар банки;
- Мавзулар бўйича тақдиротлар;
- Бошқа материаллар (фанин ўзлаштиришга ёрдам бeрyвчи кўшимча материаллар: электрон тавлим ресурслари, маъруза маъни, глоссарий, тест, кроссворд ва бошқ.)
- Электрон ўқув модулларини тайёрлашда қуйидагиларга алоҳида эътибор бeрилади:
  - тавсия қилинган адабиётларни ўраниш ва тахлил этиш;
  - соҳа тараккиётининг ўстивор йўналишлари ва вазифаларини ёритиш;

- мутахассислик фанларидати инновациялардан ҳамда илгор хорижий тажрибадан фойдаланиши.

Шунингдек, мустанкил таълим жараёнида тингловчи касбий фаолияти натижаларини ва талабалар учун яратилган ўқув-методик ресурсларини “Электрон портфолио” тизимига киритиб бориши лозим.

Дастурнинг ахборот-методик таъминоти

Модулларни ўқитиш жараёнида ишлаб чиқилган ўқув-методик материаллар, тегишли соҳа бўйича илмий журналлар, Интернет ресурслари, мультимедиа маҳсулотлари ва бошқа электрон ва коғоз вариантдаги манбаалардан фойдаланилади.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари

1. Каримов И.А. Юксам маънавият – энгилмас куч. –Т.: “Маънавият”, 2008.–176 б.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. –Т.: “Ўзбекистон”, 2011.–440 б.
3. Каримов И.А. Она кўртимиз бахти икболи ва буюк келажакни йўлида хизмат қилиш – энг олий саводдир. –Т.: “Ўзбекистон”, 2015. – 302 б.
4. Мирзиеёв Ш.М. “Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз” мавзусидаги Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг кўшма мажлисидати нутқи. –Т.: “Ўзбекистон”, 2016. – 56 б.
5. Мирзиеёв Ш.М. “Конун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – норт тараққиёти ва халқ фаровонлиги тарови” мавзусидаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 24 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги марбузаси. –Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 48 б.
6. Мирзиеёв Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – хар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. –Т.: “Ўзбекистон”, – 2017.–1026.
7. Мирзиеёв Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз. –Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 488 б.

II. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 2014.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харажатлар стратегияси тўғрисида”ги 4947-сон Фармони.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 5 июлдаги “Ёшларга оид давлат сўёсати самарадорлигини ошириш ва Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятини кўлаб-қувватлаш тўғрисида”ги 5106-сон Фармони.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июлдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 4732-сон Фармони.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Коррупцияга қарши куралиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциянинг қондаларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2752-сонли қарори.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори.
7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори.
8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 20 августдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириши ташкил этиш чора тадбирлари тўғрисида”ги 242-сонли қарори.
9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 27 февралдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курслари тўғрисидаги низома ўзгартириш ва кўшимчалар киритиш ҳақида”ги 103-сонли қарори.
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 05-майдаги “О мегах по дальнейшему реформированию системы мелдинского образования в Республика Узбекистан”ги 2956-сон Қарори.

III. Маххус адабиётлар

1. A therapist's guide to rediatic assessment. - Linda King-Thomas, Wolpic J. Hacker, 1987, USA
2. Арптов М. Интернет ва электрон почта асослари. - Т.: 2000. – 218 б.

3. Diane Belcher, Ann M. Johns, Brian Paltridge. New directions in English for specific purposes research. The University of Michigan Press. 2011.
4. DUEТ-Development of Uzbekistan English Teachers*-2-том. CD ва DVD материаллари, Тошкент.: 2008.
5. Gulomov S.S., Begalov B.A. Informatika va axborot texnologiyalari.-T.: Fan, 2010.-686с.
6. Karimova V.A., Zaxmidinova M.B., Nazirova E.Sh., Sadikova Sh.Sh. Tizimli tahili asoslari.-T.: "O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti", 2014.-192 b.
7. Michael McCarthy "English Vocabulary in use". Cambridge University Press, 1999, Presented by British Council.
8. Michael Swan, Catherine Walter. The Good Grammar Book. Oxford, 2001.
9. Rediatrics, - Margaret C. Neagarty., William J. Moss, -1997, USA
10. Peter Master. English Grammar and Technical Writing. Regional Printing Center. 2004
11. The five Minute childen Health Advisor. - M. William Schwartz, MD., - 1998, USA
12. Ayzxohdajeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. - T.: Molliya, 2003. - 192 b.
13. Daminov T.O., Xalmatova B.T., Boboeva U.P. Detskije bolezni. - T., 2013.
14. Daminov T.O., Xolmatova B.T., Boboeva U.P. Bolalalar kasalliklari.- T., 2012.
15. Ismailov A.A, Jaldalov J.Ж, Sattarov T.K, Ibratimxodjaev И.И. Инглиз тили амалий курсидан ўқув-ўслубий мажмуа. Basic User/ Breakthrough Level A1/-T.: 2011. - 182 б.
16. Ишмухамедов Р.Ж., Юлдашев М. Тавлим ва тарбияда инновацион педагогик технологиялар.-Т.: "Нихол" нашриёти, 2013, 2016.-279б.
17. Ишмухамедов Р., Абдуколиров А., Пардаев А. Тарбияда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун амалий тавсиялар). -Т.: "Истеддой" жамгармаси, 2009. - 160 б.
18. Ишмухамедов Р., Абдуколиров А., Пардаев А. Тавлимда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун амалий тавсиялар). -Т.: "Истеддой" жамгармаси, 2008. - 180 б.
19. Креативная педагогика. Методология, теория, практика. / под. ред. д.т.н., проф.В.В.Попова, акад.РАО Ю.Г.Круглова.-3-е изд.-М.: "ВИНОМ. Лаборатория знаний", 2012.-319 с.ил.
20. Махмудов И.И. Бошқарув профессионализи: психологик тахлил. - Т.: "Академия", 2011. - 154 б.
21. Махмудов И.И. Бошқарув психологияси. - Т.: 2006. - 230 б.
22. Норенков И.П., Зинин А.М. Информационные технологии в образовании: Учебное пособие.-М.: Изд. МГТУ им. Н.Баумана, 2002.-336с.

23. Подласый И. Педагогика. Новый курс: учебник для студ. вузов. - в 2-х кн. - М.: ВЛАДУС, 1999. - 567 с.
24. Рақамли телевидение// X.C.Советов тахрири остида ўқув кўдланма. Т.: 2015.
25. Саттаров Э., Алимов Х. Бошқарув мулоқоти. - Т.: "Академия", 2003. - 70 б.
26. Сергеев И.С. Основы педагогической деятельности: Учебное пособие. - СПб.: Питер, Серия "Учебное пособие", 2004-316 с.: ил.
27. Сулайманов А.С. ва бошқ. Болалар хирургияси.- Т., 2001.
28. Сурин Ю.П. Теория систем и системный анализ: Учебное пособие.- Киев:"МАУП", 2003.-242с.
29. Халматова Б.Т., Бобомуратов Т.А. Педиатрияда синдромал диагностика.- Т., 2010.

IV. Электрон тавлим ресурслари

1. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсуе тавлим вазирлиги: www.edu.uz.
2. Ўзбекистон Республикаси Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат кўмитаси: www.asi.uz.
3. Компютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгаш: www.iscouncil.gov.uz.
4. Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсуе тавлим вазирлиги хузуридаги Ёш илмий-методик марказ: www.bimt.uz
5. www.Ziyoue.uz
6. Infosoft.uz электрон журнали: www.infosoft.uz

ИШЛАБ ЧИКИЛГАН:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг маънавий-педагогик оқибатини таъминлаш бўлими
Бош илмий-методик маркази

Директор _____ У.Ш.Бегимқулов
М.Ҳ. _____ 201 й.

Тошкент тиббиёт академияси Хузуридаги педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг маънавий-педагогик оқибатини таъминлаш бўлими

Директор _____ У.А.Ташкенбаева
М.Ҳ. _____ 201 й.

КЕЛИШТИЛГАН:

Сотлиқнинг сўраш вазири
Фан ва таълим вазирлиги бош бошқармаси
Бошқарма бошқармаси
_____ 201 й. _____
У.С.Исмаилов

